

В'ЯЧЕСЛАВ СЕРГІЙОВИЧ КОНОВАЛОВ

(до 70-ліття від дня народження)

21 березня 2007 р. виповнилося 70 років від дня народження головного наукового співробітника Інституту розведення і генетики тварин УААН, доктора біологічних наук, професора В'ячеслава Сергійовича Коновалова — українського генетика, спеціаліста у галузі популяційної і еволюційної генетики, генетико-біохімічних основ колормаркерної селекції, з 1970 р. — члена Українського товариства генетиків і селекції ім. М.І. Вавилова, з 2007 р. — члена його Ради, голови Київського обласного відділення УТГіС ім. М.І. Вавилова, члена редколегії журналу "Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів"

В.С. Коновалов народився 21 березня 1937 року в с. Сиківці Лубенського району Пелтавської області. Після закінчення, у 1959 році, зоотехнічного факультету Херсонського сільськогосподарського інституту, працював на різних посадах у раді оспях Херсонської та Кримської областей, а потім асистентом кафедри спеціальної зоотехнії Херсонського сільськогосподарського інституту. У 1964 році вступив до аспірантури Пушкінської науково-дослідної лабораторії розведення сільськогосподарських тварин (нині Всеросійський інститут розведення і генетики тварин), яку закінчив у 1967 р.

Протягом усієї науково-педагогічної праці В.С. Коновалов вивчав генетико-біохімічні механізми пристосування різних біологічних систем до антропогенних чинників навколишнього середовища. З даних питань він захистив у 1969 році кандидатську дисертацію "Онтогенетичні особливості меланогенезу у курей різних порід і їх гібридів" на спецраді Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, а в 1984 році докторську дисертацію "Механізм множинної дії меланінового забарвлення у тваринних організмів" на спецраді Всесоюзного (нині — Всеросійського) інституту розведення і генетики тварин (С.-Петербург, Пушкін).

Впродовж 19 років (1967–1986) він — асистент, старший викладач, доцент кафедри загальної генетики біологічного факультету Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. Близько 10 років очолював екологічну організацію університету. У 1988 році йому присвоєно звання професора кафедри генетики і біотехнології.

Розвиваючи ідеї С.С. Четверикова, Н.П. Дубініна, Ф. Добжанського і Р. Левонтіна, В.С. Коновалов встановив, що генетичний поліморфізм

лігментоутворюючих локусів є фунда-ментальною характеристикою тварин і відображає стан генетичних ресурсів популяції. На підставі поглибленого вивчення механізмів макро- і мікро-еволюції меланізматезуючих систем ним сформульовано концептуальні уявлення про можливість використання мутаційної процесу як резерву селекційного прогресу. Особливе місце у творчій діяльності професора В.С. Коновалова займає вивчення генетичних наслідків катастрофи на Чорнобильській АЕС. Із 1986 по 1994 рр. він вивчав цю проблему, працюючи професором, зав. кафедрою біотехнології і генетики Української державної агро-екологічної академії (м. Житомир). З кінця 1994 року В'ячеслав Сергійович – головний науковий співробітник Інституту розведення і генетики тварин УААН, де продовжує вивчати і аналізувати механізми генетичного пристосування популяцій чорно-рябої породи великої рогатої худоби до радіаційно-хімічного забруднення. Ним встановлено ряд особливостей впливу забруднення на спадковість різноманітних біологічних систем у вигляді формування радіаційного механізму в популяціях чорно-рябої худоби.

В'ячеслав Сергійович проводить активну просвітницьку роботу з проблем екогенетичних наслідків антропогенного впливу, зокрема наслідків Чорнобильської катастрофи. Він є автором з 1995 р. ініціативних моніторингових спостережень за темпами формування генетичного тягара в популяціях різних порід великої рогатої худоби України, що розводяться на радіаційно забруднених територіях. Основною маркерною ознакою для оцінки плейотропної дії генів ним рекомендована меланін-катехоламінова система. Результатом реакції світової громадськості, що підсумовує дослідження

професора В'ячеслава Коновалова з оцінки можливих віддалених наслідків антропогенного забруднення на середовище проживання людей і тварин є такі результати: за період 1990–2007 рр. опубліковано різними видавництвами більше 50 матеріалів і телентерв'ю проф. В.С. Коновалова. Серед них: у Японії – 5, США – 4, Франції – 5, Німеччині – 4, Швейцарії – 2, Швеції – 3, Канаді – 3, Південній Кореї – 1, Китаї – 1, Польщі – 4, Голландії – 2, Австрії – 2, Угорщині – 1, Словаччині – 1, Чехії – 1, Росії – 10, Україні – 15 тощо.

Професор В.С. Коновалов бере активну участь в екологічній просвіті населення, громадській природоохоронній роботі. З 1970 до 1980 рр. він є головою первинної організації з охорони природи Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, у 1974–1978 рр. – проректор Київського народного університету "Природа", у 1970–2004 рр. – періодично голова кількох біологічних і екологічних олімпіад м. Києва, у 2001–2003 рр. – заступник голови молодіжної екологічного центру Дніпровського району м. Києва.

В'ячеслав Сергійович автор підручника "Генетика сільськогосподарських тварин" та навчальних посібників "Задачі і вправи з генетики", "Генетика популяцій", має 150 наукових праць з різних напрямів екологічної генетики, біохімії, біотехнології, охорони природи, історії генетики.

Сердечно вітаємо ювіляра і бажаємо йому міцного здоров'я, подальших творчих звершень, наснаги та щасливого довголіття. З роси і води Вам, шановний В'ячеславе Сергійовичу!

*Президія Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М.І. Вавилова
Редколегія журналу
"Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів"*